

בש"פ 1071/17 - מדינת ישראל נגד מחמוד טחאן, מחמד נדאל טחאן, מונתסר טחאן

בבית המשפט העליון

בש"פ 1071/17

כבוד השופט ד' ברק-ארז
מדינת ישראל

לפני:
המבקשת:

נ ג ד

1. מחמוד טחאן
2. מחמד נדאל טחאן
3. מונתסר טחאן

המשיבים:

בקשה שיטית להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר
הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים),
התשנ"ו-1996

בשם המבקשת: עו"ד יורם הירשברג

בשם המשיב 1: עו"ד חנא מאהר

בשם המשיב 2: עו"ד מוחמד חלאילה, עו"ד ליז זלטין

בשם המשיב 3: עו"ד אלעד פרסקי

החלטה

1. בפני בקשה שיטית להארכת מעצרו של המשיבים לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) החל מיום 9.2.2017 בתשעים יום או עד למתן פסק דין בתפ"ח 47762-03-15 בבית המשפט המחוזי בירושלים, לפי המוקדם.

2. ביום 23.3.2015 הוגש נגד שלושת המשיבים (להלן, בהתאמה: מחמוד, מחמד ו-מונטסר) ונאשמים נוספים כתב אישום.
3. עובדות כתב האישום פורטו בהרחבה בהחלטה קודמת של השופט ס' ג'ובראן מיום 27.12.2015 (בש"פ 8389/15). בתמצית יצוין כי לפי המתואר בכתב האישום, המשיבים והנאשמים הנוספים ביצעו לאורך מספר שנים שורה של עבירות כלכליות, באופן שיטתי, מתוחכם ותוך חלוקת תפקידים ברורה ומוגדרת ביניהם. בכלל זה, יוחסו להם הפצה של כ-4,170 חשבוניות פיקטיביות, הלבנת הון בהיקף של כ-140,000,000 שקל, התחמקות וסיוע לאחרים להתחמק מתשלומי מע"מ ומס הכנסה בסכום של כ-600,000,000 שקל, והגשת 99 דוחות כוזבים לרשויות המסים.
4. בגין המעשים האמורים יוחסו למשיבים בכתב האישום העבירות הבאות: קשירת קשר לפשע לפי סעיף 499 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); קבלת דבר במרמה לפי סעיף 415 לחוק העונשין; רישום כוזב במסמכי תאגיד לפי סעיף 423 לחוק העונשין; עבירות שונות לפי חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975; עבירות שונות לפי פקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961; ועבירות שונות לפי חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000.
5. בד בבד עם הגשת כתב האישום הוגשה בקשה למעצרו של המשיבים עד תום ההליכים המשפטיים נגדם.
6. המשיבים הסכימו לקיומן של ראיות לכאורה ועילות מעצר, ועל כן הדיונים התמקדו בבחינת האפשרות לשחררם לחלופת מעצר. בהסכמת המדינה, בית המשפט המחוזי הורה על הכנת תסקירי מעצר בעניינם של המשיבים.
7. התסקירים שהוגשו על-ידי שירות המבחן כללו המלצות שהבחינו בין המשיבים. באשר למחמוד, שירות המבחן התרשם כי הסיכון להישנות עבירות בעתיד הוא בינוני לנוכח המצוקה הרבה שביטא בשל מעצרו, דאגתו למשפחתו והרצון הרב שגילה לניהול אורח חיים תקין. כמו כן, שירות המבחן התרשם כי המפקחים שהוצעו על-ידו מבינים את משמעות הפיקוח ואת האחריות שמוטלת עליהם, מוקיעים התנהלות עוברת חוק מצדו ומגלים מגויסות רבה לסייע לו. לפיכך, שירות המבחן המליץ על שחרורו למעצר בית מלא. באשר למחמד, שירות המבחן התרשם כי הוא מנסה להציג את מעורבותו בפרשה כשולית, וציין כי לחובתו שלוש הרשעות קודמות בגין עבירות זיוף, איומים וכניסה לישראל שלא חוק. עם זאת, צוין כי מחמד מבין את הבעייתיות הכרוכה במעשיו, כי המפקחים שהוצעו מתאימים לפיקוח, כי הסיכון להישנות המעשים מצדו קשור לפעילותו במסגרת הקבוצה, וכי המעצר מהווה עבורו גורם מרתיע ומפחית סיכון. לכן, שירות המבחן המליץ גם בעניינו על שחרור למעצר בית מלא. לעומת זאת, בכל הנוגע למונטסר, שירות המבחן התרשם כי הסיכון להישנות של עבירות בעתיד הוא בינוני-גבוה לנוכח הקושי שלו לבחון את הבעייתיות הכרוכה בהתנהלותו ונטיותו לצמצם את שליטתו במצב. כמו כן, שירות המבחן התרשם כי המפקחים שהוצעו על-ידי מונטסר נוטים לגנונות יתר עליו, ואף ציין כי קיימת מעורבות לכאורה של בני משפחה נוספים שלו בפרשה, כך שלא ניתן לשלול חשש לשיבוש הליכי משפט. לפיכך, שירות המבחן המליץ על מעצרו של מונטסר עד תום ההליכים נגדו.

8. ביום 14.7.2015 הורה בית המשפט המחוזי על מעצרים של המשיבים עד תום ההליכים נגדם לנוכח החומרה היתרה של העבירות המיוחסות להם, הסיכון הרב שנשקף מהם והחשש משיבוש הליכי משפט (השופטת ר' פרידמן-פלדמן).

9. שלושת המשיבים הגישו ערר על ההחלטות בעניינם - ועררים אלה נדחו (ראו: בש"פ 5112/15, השופט א' שהם (3.8.2015); בש"פ 5761/15, השופט שהם (2.9.2015); בש"פ 6688/15, השופט נ' סולברג (21.10.2015)). להשלמת התמונה יצוין כי בית משפט זה דחה אף ערר על ההחלטה שלא להיענות לבקשה לעיון חוזר שהגיש מונתסר (בש"פ 2768/16, השופט מ' מזוז (24.2.2016)).

10. בהמשך לכך, הוארך מעצרים של המשיבים כבר חמש פעמים (בש"פ 8520/15 ובש"פ 4525/16 - השופט ג'ובראן; בש"פ 2162/16 ובש"פ 9516/16 - השופט ע' פוגלמן; ובש"פ 6703/16 - השופט י' דנציגר).

11. בבקשה החמישית להארכת מעצרים קבע בית משפט זה (בש"פ 9516/16 הנזכר לעיל) כי בהינתן חלוף הזמן, ובהינתן מעורבותם הנמוכה יחסית של המשיבים לעומת נאשמים אחרים בפרשה, יש לבחון את האפשרות למעצר של המשיבים בפיקוח אלקטרוני, והורה על הכנת תסקירי מבחן עדכניים בעניינם. בהמשך לכך, בית המשפט האריך את מעצרים בשישים ימים או עד החלטה אחרת של בית המשפט המחוזי לאחר שיוגשו התסקירים, לפי המוקדם.

12. בהתאם לכך, ביום 11.1.2017 הוגשו תסקירים משלימים בעניינם של המשיבים. באשר למחמוד, שירות המבחן התרשם כי הוא הפנים את ההשלכות של הליך מעצרו ונראה כי ההליך המשפטי מהווה גורם מרתיע עבורו באופן שמפחית את המסוכנות הנשקפת ממנו. לפיכך, המליץ שירות המבחן על מעצרו בפיקוח אלקטרוני בבית חמיו וחמותו בליווי של שירות המבחן ובכפוף לאיסור על יצירת קשר עם מי מהמעורבים בפרשה. גם באשר למחמד שירות המבחן התרשם כי המעצר הממושך שלו הפחית את המסוכנות שנשקפת ממנו, וכי המפקחים שהוצעו נמצאו מתאימים לפיקוח. לפיכך, שירות המבחן המליץ על מעצרו של מחמד בפיקוח אלקטרוני ו"פיקוח אנושי צמוד" תוך איסור ליצור קשר עם מי מהמעורבים בפרשה והרחקה מאמצעי תקשורת. לעומת זאת, באשר למונתסר, שירות המבחן התרשם כי אמירותיו אינן משקפות שינוי פנימי בעמדותיו, וכי אין אינדיקציה להפחתה במסוכנות הנשקפת ממנו. עם זאת, שירות המבחן התרשם כי חלק מהמפקחים שהוצעו מתאימים למשימת הפיקוח, וכי מעצר בפיקוח אלקטרוני לצד מפקחים אלה יוכל להיות בעל משמעות מרתיעה וסמכותית עבורו ובכך הוא יצמצם את המסוכנות הנשקפת ממנו לטווח הקרוב. לפיכך, שירות המבחן המליץ על מעצרו של מונתסר בפיקוח אלקטרוני ו"פיקוח אנושי צמוד לסירוגין" של ארבעה מפקחים תוך איסור ליצור קשר עם מי מהמעורבים בפרשה והרחקה מאמצעי תקשורת.

13. במועד שבו הוגשה הבקשה דן טרם ניתנה החלטה מחודשת בשאלת מעצרים של המשיבים בפיקוח אלקטרוני. על כן, הצדדים ביקשו כי הדיון בפני יתקיים לאחר שתינתן החלטתו של בית המשפט המחוזי. בהמשך לכך, ביום 2.2.2017 הוריתי בהסכמת הצדדים על הארכת מעצרים של המשיבים עד ליום 16.2.2017, הוא המועד שנקבע לדיון שהתקיים בפני, או עד למתן החלטה אחרת בעניינם בתיק העיקרי.

14. ביום 8.2.2017 קבע בית המשפט המחוזי כי אין די בפיקוח אלקטרוני כדי למנוע מהמשיבים לשוב ולבצע את העבירות המיוחסות להם – עבירות שתוארו על-ידי בית המשפט המחוזי כ"קלות לביצוע וקשות לתפיסה". עוד נקבע כי החשש מהישנות העבירות מקבל משנה תוקף לנוכח מצבן הכלכלי הקשה של משפחות המשיבים. כמו כן, נקבע כי עדיין קיים חשש לשיבוש הליכי משפט, שאף התגבר בחלוף הזמן, וכן כי ספק אם ניתן למנוע מהמשיבים לחדש את הפעילות העבריינית לביצוע עבירות.

15. באשר לתנאים שהוצעו למעצר בפיקוח אלקטרוני – בית המשפט המחוזי קבע כי ספק אם יהיה בכוחם של המפקחים שהוצעו על-ידי מחמוד כדי למנוע פעילות עבריינית מצדו. כמו כן, באשר למחמד צוין כי במקום שאליו הוצע להעבירו לצורך מעצר בפיקוח אלקטרוני התבצעה הפעילות העבריינית בעבר. באותו מקום אף מתגוררים חלק מעדי התביעה, כך נקבע, דבר המגביר את החשש לשיבוש הליכי משפט. כמו כן, נקבע כי יש בעייתיות במפקחים שהוצעו על-ידי מחמד, שחלקם "נהנו" מפירות העבירות המיוחסות למשיבים. לבסוף, באשר להחלטה לגבי מונתסר, נקבע כי "לא ברור הפער בין ההתרשמות מהמשיב [מונתסר – ד' ב' א'], לבין הסיפא לתסקיר בדבר הפחתה בסיכון בטווח הקרוב, ומכל מקום, אין די בחלופה שתתאים לטווח הקרוב בלבד". לפיכך, נקבע כי אין במעצר בפיקוח אלקטרוני כדי לאיין את המסוכנות של המשיבים מביצוע עבירות נוספות ואת החשש לשיבוש הליכי משפט.

16. למען שלמות התמונה יצוין כי עד כה נערכו בהליך העיקרי 26 ישיבות הוכחות שבמהלכן נשמעו 29 עדים. כמו כן, מאז מועד מתן ההחלטה בבש"פ 9516/16 הנזכר לעיל, התקיימו שישה דיוני הוכחות שבהם נשמעו שבעה עדי תביעה, ונכון למועד הגשת הבקשה הנוכחית קבועים 25 מועדי דיונים לחודשים הקרובים.

הבקשה שבפני

17. הבקשה שבפני נסבה על הארכת מעצרם של המשיבים בתשעים ימים נוספים, זו הפעם השישית. לטענת המדינה, קיים יסוד סביר כי אי-מעצרם של המשיבים עלול להביא לשיבוש הליכי משפט, ובכלל זה להשפעה על עדים ולהתחמקות מהליכי שפיטה או ריצוי עונש מאסר. כמו כן, המדינה טוענת כי קיים יסוד סביר לחשוש כי אי-מעצרם של המשיבים יסכן את ביטחון הציבור ובפרט את רכושו.

18. כפי שצוין, הדיון בבקשה התקיים בפני בסופו של דבר ביום 16.2.2017, לאחר שניתנה החלטתו של בית המשפט המחוזי לדחות את בקשתם של המשיבים להיעצר במתכונת של פיקוח אלקטרוני. יצוין כי ערר על החלטה זו הוגש על-ידי מונתסר בלבד, וזה תלוי ועומד בפני השופט ח' מלצר (בש"פ 1446/17).

19. מחמוד ומחמד מתנגדים להארכת מעצרם, תוך התייחסות להתמשכותו הצפויה של ההליך. כמו כן, השניים מפנים לתכניהם החיוביים, לפי הנטען, של התסקירים שהוגשו בעניינם. באופן ספציפי יותר, הצביעו באי-כוחם של משיבים אלה על כך שרבים ממועדי הדיונים שצוינו בבקשת המדינה כבר חלפו, ולמעשה קבועים בשלב זה רק שמונה מועדי דיונים נוספים כשההליך עצמו צפוי להתמשך מעבר לכך. כמו כן, נטען כי הגם שהמשיבים נכונים לזירוז שמיעתו של ההליך, הסיכוי לכך אינו גבוה בהתחשב באילוציו של בית המשפט המחוזי, כמו גם בקושי לקבוע דיונים ברציפות בשל קשיים

בהעברתם של המשיבים מבית הכלא שבו הם שוהים לבית המשפט ובחזרה. על-פי הנטען, החזרה מן ההסעה היא בשעת לילה מאוחרת, בעוד ההשכמה למחרת היא לפני הנץ החמה. בהקשר זה אף צוין כי מחמוד הגיש עתירת אסיר כנגד ההחלטה שלא להעבירו לבית מעצר בירושלים בשל הקשיים הכרוכים בנסיעותיו לקראת הדיונים בבתי המשפט בירושלים, אך זו נדחתה (עת"א 33629-11-16, השופטת ד' עטר). בנוסף, נטען כי חלקם של מחמוד ומחמד הוא קטן יחסית בהשוואה לנאשמים אחרים בפרשה.

20. לעומת זאת, בא-כוחו של מונתסר ציין כי הוא בוחר שלא לטעון בפירוט בעניין על-מנת למקד את טענותיו בערר שהגיש כאמור על החלטתו של בית המשפט המחוזי. בא-כוחו של מונתסר הוסיף והודיע כי הוא מסכים להארכת המעצר בכפוף להחלטה שתתקבל בערר על-ידי השופט מלצר, תוך שהדגיש כי הסכמה אינה מהווה הודאה בטענה כלשהי מטענות המדינה כלפי מרשו.

דיון והכרעה

21. לאחר שבחנתי את טענות הצדדים הגעתי לידי מסקנה כי בעת הזו ניתן להסתפק במעצרו של מחמוד ומחמד בפיקוח אלקטרוני בלבד. לעומת זאת, בעניינו של מונתסר אני מורה על הארכת מעצרו כמבוקש, בהתאם להסכמת בא-כוחו, בכפוף להחלטתו של השופט מלצר בערר שהגיש.

22. כידוע, בהחלטה על הארכת מעצר של נאשם לפי סעיף 62 לחוק המעצרים נדרש בית המשפט לערוך איזון בין חירותו של נאשם לבין האינטרס לשמור על שלום הציבור וביטחונו. איזון זה נערך תוך התחשבות במספר שיקולים, ובכלל זה מידת המסוכנות הנשקפת מהנאשם, חומרת המעשים המיוחסים לו, החשש מפני הימלטות ושיבוש הליכי משפט, משך תקופת המעצר, קצב ניהול ההליך העיקרי והתחזית באשר למועד סיומו (ראו למשל: בש"פ 8619/13 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 14 (8.1.2014)).

23. נקודת המוצא להכרעה במקרה דנן היא החלטתו של השופט פוגלמן מיום 19.12.2016. כאמור, בהחלטה זו הורה השופט פוגלמן על בחינת האפשרות למעצר של המשיבים בפיקוח אלקטרוני לנוכח חלוף הזמן ומעורבותם הנמוכה יחסית בפרשה לעומת נאשמים אחרים. בעקבות החלטה זו ניתנה המלצתו של שירות המבחן, אשר ציין כי המסוכנות הנשקפת ממחמוד ומחמד פחתה, והמליץ על מעצרו בפיקוח אלקטרוני. שירות המבחן גם התרשם שלמעצר יש השפעה מרתיעה על מחמוד ומחמד. ראוי להזכיר כי אין זו הפעם הראשונה שבה ניתנת המלצה על-ידי שירות המבחן להעביר את מחמוד ומחמד למעצר בפיקוח אלקטרוני. כבר בחודש יוני 2015 נערך בעניינם של השניים תסקיר חיובי והומלץ על שחרורם לחלופת מעצר ביתית.

24. מאז ניתנה החלטתו של השופט פוגלמן חלפו כחודשיים. באופן כולל, מחמוד ומחמד נמצאים מזה כשנתיים במעצר מאחורי סורג ובריא. בהתחשב בהמלצות שירות המבחן בעניינם, ובעובדה שחלקם היחסי בפרשה אינו במדרג הגבוה ביותר, אני סבורה כי בעת הזו נקודת האיזון מטה את הכף לעבר העברתם למעצר בפיקוח אלקטרוני.

25. לכך יש להוסיף את קצב התקדמות ההליכים בתיק העיקרי, שאינו משביע רצון כלל ועיקר (ראו למשל: בש"פ 6551/13 מדינת ישראל נ' אלקרינאווי, פסקה 10 (30.10.2013); בש"פ 2399/14 מדינת ישראל נ' רסולי, פסקה 11 (6.4.2014)). אמנם אמת המידה לבחינת האיזון בין התארכות תקופת המעצר של נאשם לבין זכותו לחפות מושפעת גם ממורכבותו של התיק (ראו למשל: בש"פ 6703/16 מדינת ישראל נ' אבו כאטר, פסקה 15 (11.9.2016)), והמקרה הנוכחי הוא אכן מורכב ומסועף, אך גם בהתחשב בכך התמשכות ההליכים מעוררת קושי. עד למועד הדיון שהתקיים בפני נערכו בהליך העיקרי 26 ישיבות הוכחות בלבד. כמו כן, רוב העדים בפרשה טרם החלו את עדותם.

26. לא נעלמו מעיני החששות שהעלה בית המשפט המחוזי בהחלטתו באשר למעצרו של מחמוד ומחמד בפיקוח אלקטרוני, לרבות הקושי שמתעורר בנסיבות העניין מכך שהמפקחים הם בני משפחתם של מחמוד ומחמד. אכן, מעצר בפיקוח אלקטרוני אינו בחזקת "נוסחת פלא" ואין באפשרותו לאיין באופן מוחלט את המסוכנות הנשקפת מהמשיבים ואת החשש מפני שיבוש הליכי משפט. עם זאת, בנסיבות המתוארות לעיל, ובאיזון בין מכלול השיקולים, אני סבורה כי אף אם מדובר בחלופה שהיא הרמטית פחות בהשוואה למעצר מאחורי סורג ובריח ניתן וראוי להסתפק בה בעניינם של מחמוד ומחמד (ראו למשל: בש"פ 294/15 מדינת ישראל נ' גרינברג, פסקה 11 (22.1.2015)). בצד זאת, על-מנת שהמעצר בפיקוח אלקטרוני יהא הדוק במיוחד אני סבורה כי יש צורך בתוספת של תנאים מגבילים שייקבעו על-ידי בית המשפט המחוזי, כמפורט להלן.

27. באשר למונתסר, בהסכמת בא-כוחו יוארך מעצרו בהתאם לבקשת המדינה. ראוי להעיר כי מעבר להסכמה הדיונית, בין מונתסר לבין מחמוד ומחמד קיימים הבדלים בכל הנוגע לתסקירי שירות המבחן שנערכו בעניינם. מובן שאיני נוקטת כל עמדה איזו משמעות יש לתת להבדל זה בנסיבות העניין לצורך שאלת המשך מעצרו של מונתסר.

28. אוסיף ואומר כי הטענות הנוגעות לתנאי הסעתם של האסירים אל בית המשפט וממנו, ובפרט לגבי משך הנסיעה, מעוררות לכאורה שאלות במספר היבטים. עם זאת, אין זה ההליך המתאים לעסוק בהן.

29. סוף דבר: מעצרו של מחמוד ומחמד מוארך בזאת בתשעים ימים נוספים החל מיום 9.2.2017 או עד למתן פסק דין בעניינם בתפ"ח 47762-03-15 בבית המשפט המחוזי בירושלים, לפי המוקדם. עם זאת, המעצר יבוצע במתכונת של פיקוח אלקטרוני בפיקוחם של המפקחים שהוצעו בתסקירי שירות המבחן בעניינם. הסדרת תנאי המעצר האלקטרוני, לרבות קביעת תנאים מגבילים נוספים, ייקבעו על-ידי בית המשפט המחוזי בהחלטה משלימה שתינתן על-ידו בהתאם לשיקול דעתו. עד להחלטה משלימה יישארו מחמוד ומחמד במעצר מאחורי סורג ובריח.

30. אני מורה על הארכת מעצרו של מונתסר בתשעים ימים נוספים, החל מיום 9.2.2017 או עד למתן פסק דין בעניינו בתפ"ח 47762-03-15 בבית המשפט המחוזי בירושלים, לפי המוקדם. החלטתי זו ביחס למונתסר כפופה כאמור להחלטה בבש"פ 1446/17.

ניתנה היום, ד' באדר התשע"ז (2.3.2017).

ש ו פ ט ת
